

MT5-
3-24.
225

J. Sternberg
J. Sternberg

M225

MT5-3-24

F. manw. Scrijver

Om zwart te veruwen op het
pound goed een $\frac{1}{2}$ pond provin-
ciehout 2 lood gabnoten 8 lood
mul 8 lood smak; doet het seza-
men in den ketel; als het kookt
doet het goed er in; laat het een
uur braaf koken en dan het goed
uit den ketel; en doet dan 1
lood Spaansch groen $\frac{1}{4}$ koper rood
in den ketel; als dat gemolten
doet dan het goed weer ~~in~~
inden ketel en een half uur
braaf laten koken dan is
het goed zwart

Om koper met koper
te solderen daar moet
Boras by gebruikt worden
en koper solderesal.

Groen. Op het pond goed
een pond blaauw hout
en $\frac{1}{2}$ pond geel hout en
kookt dat in regenwater
en als dit kookt doet dan

dat blaauwe houdt daarin
en dit een uur gekookt heeft
dan zult gij goed groen hebben.

Danker Bruin of kaffij kleur.
Neemt op het pond 1/2 lood
sanderhout; 1/2 lood gel. hout
2 lood meekrap en als dit kookt
dan doet het goed daar in en
als dit een uur gekookt heeft
dan doet 2 lood koperrood
daarin en als dit een kwartier
gekookt heeft dat hebt
gij een kaffij kleur

Scherlaken rood
Op het pond goed om voor
te koken vier lood witte
minsten 1/2 lood rooden aluin,
1/2 lood engelsch tijn 1 lood
1/2 lood w. water 2 lood regen
water en ..... het engelsch
tijn met dat sterk water
en twee lood regen in een
glas een ..... se trekken
en doet het dan met m. alk.

der in den ketel; laat het
een uur koken en neemt het
dan er uit en schuurt de
ketel dan ledig schoon en
doet dan meer regen water
in den ketel en neemt dan
op ieder pond 3 lood konseilli;
1 lood witte mynsteen en doet
het ter deeg fijn en als het
water kookt dan doet gij de kon-
senilli in den ketel en laat
het een weinig koken; dan
zet gij den ketel af en doet
het goed er in, roert het
ser deeg om en laat het zoo
lang koken tot dat het wa-
ter begint klaar te wor-
den dan zet gij den ketel
af en hebt goed scherlaken
rood.

Pis blaauw te verwen in
eenen pot of kuip se stellen
mans pis en die in eenen he-
peren ketel gekookt en zoo lang

geschuimt tot, dat hy helder
is en daar na in eenen nieu-
wen pot of kuip gedaan; neemt
dan een lood indigo, en die
in een linnen zakken gedaan,
en fijn gestooten, in de mar-
me Pis laten hangen en een
lood ongeloste kalk en een
lood potasch en 2 lood meekrap
te zamen in de Pis gedaan,
warm gehouden en taage.
dekt Ven 3 maal daags op-
geraerd van het lood indigo
maakt men 3 pond goed blaauw
trekken, zoo moet dat ge-
trekt worden.

Om blaauw te veranderen,
zoo neemt een mesfeunt
wol roode kruit en doet dat
in de verw en in eenen
koperen ketel gekookt en
geraerd en geschuimd en
daarna meer verscherkt als
se voren dan krygt gy
weer goed blaauw.

Om een blaauwe kuip
te zetten tot een pond indigo
een pond inlandsche potasch
een pond weiden zemelen; de
kuip met schoon water heet
gemaakt dat gy de hand
er eens in kunt lyden
de indigo moet fijn gestooten
worden een dag of een
halve week over een weinig
vier en dan 2 uur laten koken
met een pond potasch en een
groote handvol gezifte kalk
en dan die boven gemelde
zemelen, krap en potasch eerst
in de kuip gedaan, dan braaf
geraerd, dan den indigo
er by en dan meer braaf
geraerd dan laten staen tot
s' morgens dan alle twee
uur afgeraerd tot s' avonds
en als gy ziet dat hy s' mor-
gens begint groen te worden,
als hy s' avonds gezet is

dan kunt gy den anderen
dag op blaauwen maar
hy moet op eene warmte ge-
houden worden en maar 1 of
2 pond geluk blaauwen als de
kuip..... dan is hy mager dat
is als hy in het werken of opwe-
ren mit op geeft dan moet gy
er eerst een pond potasch ^{in de} als
er wat op gewerkt heeft dan moet
gy er een handvol kalk in doen.

fernebaek raad

Neemt op het pond goed 1 laad
aluin met regenwater en
als dit kookt doet dan het
goed in den ketel en als dit
een half uur gekookt heeft
dan doet het goed weer uit
den ketel, en dan meer schun-
water in den ketel met 1/2
pond fernebaek en dit laat
een uur braaf koken en
doet het goed weer in den
ketel op het vuur en laat
het maar stil hangen en als

thee trekken maar niet koken
dan hebt gy goed raad

Bresiliën Raad moet
even zoo getrekt wor-
den als dit boven gemel-
de 1 laade

Bresiliën raad
op 1 pond wol 8 laad aluin
hier een uur mede koken
en dan weder frisch water
in den ketel en 2 laad bresi-
liën hout en laad het 1/2
uur koken en dan de wol
er in en dan een half
uur koken. Swilt gy het
karronien hebben, zoo doet
1 laad potasch daarin en als
het kookt dan steekt de wol
daar nog eens in

Kansenilic raad

op het pond 1 laad rood aluin
2 witte mynster met regenwa-
ter afgekookt; daarna neemt men
regenwater dat moet zuur gemaakt

zijn op mitte krijes en dat
zuur water met de konsenilien,
en 1 lood sterk water in
eenen oversindon kessel gedaan
en dan nog braaf engelsch
tym in den kessel en als dit
kookt dan doet het gaed daer
in en als het een uur
gekookt heeft dan is het
goed rood kernisin.

Marellen Bruin

Neemt op het pond goed
6 lood sanderkhout 2
lood smak en als dit
kookt dan doet gy het
goed in den kessel en als
dit een uur gekookt
heeft dan doet gy twee
lood koperrood in den kessel
en als het hier een kwartier
mede gekookt heeft dan hettyt

Marellen Bruin

Rozen Rood

Op een pond ~~wol~~ 8 lood aluin
en 1 lood mynsteen en daer
een half uur mede koken en
dan het gaed daer uit en meer
ander water in den kessel en
neemt dan 1 lood mitte myn-
steen $\frac{1}{2}$ lood konsenilien als
het kookt dan doet het gaed
daarin en laat het een
graaf half uur koken dan is
het Rozen Rood

Om wollen sakjes graes
Op het pond $\frac{1}{2}$ lood aluin
hier moet het een uur in ko-
ken dan twee lood vitriool
gemengd met indige in
den kessel, en dan meer
een uur koken en dan
meer frisch water in den ke-
ssel en 2 pond. geel hout
in zinnen zakjen en
daar een uur mede koken
en dan de zak er uit

doen en het goed dan
daar in en dan meer
een groot half uur
koken dan hebt gy goed
Jasels groen

Oranien

Neemt op het pond goed $\frac{1}{2}$
lood aluin met regenwater
en als dit $\frac{1}{2}$ uur gekookt
heeft dan doet dit goed
uit den ketel en doet meer
schoon water in den ketel
met $\frac{1}{2}$ lood sanderhout
 $\frac{2}{3}$ lood geelhaut $\frac{1}{2}$ lood coryn-
kema en als dit kookt dan
doet gy het goed daar in
en als dit een half uur
gekookt heeft dan hebt gy
eenne kleur als goud

Geel

Op het pond goed $\frac{1}{2}$ lood aluin
met regenwater en als dat
kookt dan doet het goed daar in
en als dat $\frac{1}{2}$ uur gekookt heeft

dan doet het goed meer uit den
ketel en er meer schoon water
met $\frac{1}{2}$ pond geel hout en
als dit kookt dan doet ge
het goed meer in den ketel
en laat het een uur koken
dan is het goed geel.

Geele olie kleur
Op het pond goed $\frac{1}{2}$ lood
geelhaut $\frac{2}{3}$ lood meekrog
en als dit kookt dan
doet het goed in den ketel
en als dit $\frac{1}{2}$ uur gekookt
heeft dan neemt 1 of 2 lood
koperraad na dat gy
het donker wilt hebben
en als het meer kookt
dan is het goed.

Op eenere andere manier
Om paars te verwen $\frac{1}{2}$ lood
aluin $\frac{1}{2}$ pond provinciehout
als het goed genoeg daarmede

gekookt heeft neemt het
er uit en voor $\frac{1}{2}$ Schivver
Spaansche zeep en laat
het daar koken dan hebt gij
Paars.

Paars af violet
neemt op het pond goed bloed
aluin met regenwater als
dit kookt dan doet het goed
in den ketel en laad het $\frac{1}{2}$
uur braaf koken en dan het
goed weer uit den ketel en
er meer schoon water in met
 $\frac{1}{2}$ pond provinciehout en
als dit kookt dan doet
gij het goed weer in den ketel
en als het een uur gekookt
heeft dan hebt gij violet

Om zyde blaauw te verwen
op het pond zyde 1 laad indigo
fijn gestooten 6 laad beste
witriool olie in die in stel
gedaan en laten trekken als
gij dan wilt verwen dan

neemt kokend water daar
de verwen is gedaan dan kunt
gij gaed blaauw verwen

Wilt gij groen verwen dan
laad 3 laad turkuma
daar by

Zyde rood te verwen
op het pond goed $\frac{1}{2}$ pond
perne bark 8 laad aluin
en emmer water donker
dan moet het lang koken
en licht rood dan maek
gij het gaam daarmee
nemen

Om twee pond wul zwart te
verwen $\frac{1}{2}$ pond galnoten
1 $\frac{1}{2}$ vierdel provinciehout
dan verkookt anderhalf
uur gekookt dan verkookt
dan $\frac{1}{2}$ pond kaperrood
daarby anderhalf uur ge-
kookt

Om twaalf pond rood te verwen
3 pond aluin $\frac{1}{4}$ mynsteen an-
derhalf uur gekookt, gekookt
1 pond Brasilienhout 1 uur
gekookt een lepel kalk
een pot vol pis een uur
gekookt

Om 12 pond wol paars te verwen
3 pond aluin een uur gekookt
3 pond provinciehout 12 lood
potasch $1\frac{1}{2}$ uur gekookt

Om 1 pond wol oranje te verwen
 $\frac{1}{4}$ aluin een half uur gekookt
verkoelt dan een half pond
geelhout $\frac{1}{4}$ krap 1 uur gekookt

Om 1 pond wol geel te verwen
 $\frac{1}{4}$ aluin gekookt verkoelt
 $\frac{1}{4}$ geelhout of een hand vol wouwen
een uur gekookt

Om groen te verwen neemt de
geele wol en steekt die in de
blaanwe knip, dan is ge groen

Om 1 pond een vuurkleur te geven

een half vierdel aluin een
half uur wem gekookt
dan verkoelt dan neemt pis
een half vierdel lister,
een uur gekookt

Om 10 pond wol schape
graan te verwen

$\frac{1}{2}$ pond galnoten een uur
gekookt verkoelt een
half vierendel krap
6 lood koperraad een uur
gekookt

Om vijf pond lichte koper
kleur te verwen
 $\frac{1}{2}$ pond galnoten een
uur gekookt $\frac{1}{4}$ krap $\frac{1}{4}$ gel-
hout twee lood koperraad
een uur gekookt.

Om 24 pond wol gornatenkleur
te verwen

$\frac{3}{4}$ galnoten, $1\frac{1}{2}$ pond geelhout
2 pond krap twee uur gekookt
 $1\frac{1}{2}$ pond koperraad een half uur
gekookt

om pond blaauw te zetten
Neemt 2 eenen pis $\frac{1}{2}$ lood indigo
 $\frac{1}{2}$ uur gekookt en dan des in-
digo gestoken in de pis gedaan $\frac{1}{2}$
 $\frac{1}{2}$ lood potasch 2 lood mel-
krap de wol dan daarin ge-
stoken en warm by het uuren
gezet dan is het goed

om $\frac{1}{2}$ pond wol zwart te
verwen.

$\frac{1}{2}$ pond provinciehout $\frac{1}{2}$ lood
galnoten $\frac{1}{2}$ smak en $\frac{1}{2}$ mol
dan krap en een pond ka-
perrood.

om 2 pond wol hel de
groen te verwen. Neemt
 $\frac{1}{2}$ galnoten en $\frac{1}{2}$ lood geel-
hout en 6 lood krap en dat
een uur gekookt.

om eene lichte graene kleur
te maken. Neemt de no-
lenbasten als die ryp zijn
en gebalserd in den ketel
en dan $\frac{1}{2}$ uur gekookt en
dan de basten daaruit

gedaan en de wol er in; een
uur gekookt en dan verkoelt
is het dan nog niet genog
geestekt en de wol nog eens in.

om $\frac{1}{2}$ pond wol donker roode te verwen
 $\frac{1}{2}$ pond aluin $\frac{1}{2}$ uur gekookt
en dan gespaald en ander ma-
der is den ketel dan $\frac{1}{2}$ pond
brazilienshout dan een lepel
vol kalk een een pot vol pis
meer op gekookt.

om 2 pond wol donker roode te verwen
Neemt $\frac{1}{2}$ lood galnoten een
uur gekookt dan $\frac{1}{2}$ lood
krap een lood geelhout een
uur gekookt dan een weinig
koperrood

om 1 pond wol paars te verwen
Schoon regenwater $\frac{1}{2}$ zemelen
water $\frac{3}{4}$ aluin laat het een
uur koken het goed daar
mit gedaan en laat het
een nacht hangen schoon
gespaald dan schoon regen-
water koken een lood

potasch een lood spaan
groen een emmer schoon
water doet het goed daer
in dan op het vuur roert
het zoo lang tot dat het goed
is, dan daar eis genomen
en dan schoon gespoeld

Om 1 pond wol carmins roode
te verwen
1 lood rooden aluin 2 lood myn-
steen laat dat een uur koken dat
is de grond dan $\frac{1}{2}$ pint myn
azijn $\frac{1}{2}$ pint zemelen laat die
in warm water weken het water
daar afgezicht en dan een emmer
water ^{van} zoo lang gekookt tot het
goed is

Om 8 pond wol zwart te verwen
zonder galnoten 1 pond smak
1 pond provinciehout 2 lood
mul 1 lood geelhout laat $\frac{1}{2}$
uur koken vercaelt dan 1
pond koperrood en dan meer
anderhalf uur koken

Om twee pond wol licht te
koffie kleur te maken

Neemt 2 lood galnoten en
dan 1 uur gekookt en dan
vercaelt Ten neemt dan
2 lood krap 2 lood geel-
hout en 1 lood koperrood
en dan meer 1 uur gekookt

Om 2 pond wol koffie kleur
uit den rooden te maken
neemt vier lood gal-
noten en dat een uur ge-
kookt neemt dan een
handvol nadenbolsters
en 1 lood krap en dan meer
anderhalf uur gekookt

Om 2 pond wol zwart te verwen
 $\frac{1}{2}$ pond provinciehout 2 lood gal-
noten $\frac{1}{2}$ smak en $\frac{1}{2}$ mul van
krap en 1 pond koperrood

Om 6 pond wol valsch rood
te verwen vijf vierdeel
aluin een uur gekookt dan
de wol daaruit gedaan en
schoon met lasen loopen en
dan schoon water en daer in
gedaan 5 vierdeel brasiliënhout
en 6 lood potasch laat het

een uur koken dan van
het water gezet en de wol
daarin gedaan laat het
dan trekken zoo lang als het
nog noodig is dan er uit-
genomen en gespaeld

om een pond witte zijde
zwart te verwen. 1/2 pond
elzen hout de baster 2 pond
vylsels. 2 pond galnoten.
1/2 pond smak twee uur
gekookt, verkoeld, 1/2 pond
koperrood 1 1/2 uur gekookt

om 10 pond wol schape graauw
te verwen
1/2 pond galnoten een uur
gekookt verkoeld 1/2 pond
geelhoust 2 pond koperrood een
uur gekookt.

om 2 pond wol muiskes
bruin te verwen. Neemt:
6 pond galnoten en 1/2 pond geelhoust
en 1/2 pond krap een dan
een uur gekookt. Neemt

dan meer 1/2 pond koperrood en
meer een uur gekookt

om zwart te verwen tegen spund
stof neemt men 2 pond galno-
ten fijn gestookt 1 pond smak
3/4 pond pravinie hout 1/2 pond
geelhoust 1/2 pond meekrap. 2 1/2
3 emmers water moed men eerst
laden koken endan de verwen-
stoffen met het goed dat gy
verwen wilt er in; laat het
dan een uur koken, haald
dan het goed er uit en hangt
het uit welkander dat het
verkoeld en wederom 1/2 pond
koperrood in hetzelfde nat
een uur laten koken met
het goed en dan er uit
gehaald en speelt het uit. Dit
bauenssaande moet men
veermeyderen of verminderen
naardat men gaed te verwen
heeft. Om een glans ops het goed
te krygen zoo neemt men 2
pond Spaansch graen fijn ge-

soorten en nat gemaakt
dat een soep en doet dit
dan bij de bovenstaande ver-
reij als te men het de laat-
ste maal kookt

om 2 pond wot lichte kop-
fij kleur te maken.
1/2 laud galnoten ~~en~~ 1/2 laud
gelbaud 1/2 laud krap. en
een weinig koperrood maar
met de galnoten eerst eenmaal
gekookt

om 2 pond wot helder graente
verkleen. Neemt 1/2 galnoten
en 1/2 laud krap. en dat
een uur gekookt

om linnen garen bruin te
verwen.

op ieder stuk 2 1/2 laud
provinciehout 1/2 laud aluin
een weinig koperrood.

Karmezijn rood
op het pond gaed 1/2 pond
rooden aluin 1 pond winsteen

daar moet het een goed
half uur is koken en dan
verkoelt en spelt den ke-
sel dan weder ter deeg schoong
en dan weder onder water
in den ketel en dan op ieder
pond vijf vierendael laud
conseribile.

Scharlaken rood
op het pond gaed om eerste
koken 1/2 laud rooden aluin
1/2 laud wynsteen 1 laud kur-
kuna hier moet het een uur
in koken dan zet gy den ke-
sel af en gied dat nat weg
en dan meder regenwater
in den ketel en 1 laud sterke
water en 1 laud engelsch
lyu en 1 laud regenwater
in een glas om een nat te
trekken dan in den ketel;
winsteen bij kookt op
ieder pond anderhalf
laud conseribile en een
weinig winsteen en laat het
3 of lang koken tot dat het

water bijint klaar te worden

Om zwart te verwen
op het pond goed $\frac{1}{2}$ pond provin-
ciehout een half vierdeel mel
een half vierendeel smak en
lood galnoten daar moet gij
het eerst anderhalf uur me-
de koken en dan op ieder
pond een half vierendeel koper-
rood en dan weder ander-
half uur koken; Wanneer gij
extra mooi vijfschaft hebt
dan neemt op het pond 1 lood
geelhouw en de eerste grond
verw en dan daarna een
weinig spansch groen bij
het koperrood om bruin
te verwen op het pond goed
8 lood sanderkhout en 1 lood
galnoten daar laad het
1 een uur in koken en dan
een half lood koperrood
daar in en dan weder een
uur koken

Om zwart te verwen
een deel loorniel daar laad
het drie uur in koken en dan
dat loorniel er uit doen en
dan $\frac{1}{2}$ pond provinciehout
in hetzelfde nat en dan weder
3 uur koken en dan een half
vierdeel koperrood

Om zwart te verwen
een deel elzen basten die
laad eerst anderhalf uur
koken met het goed en
dan de basten er uit en
dan een kan smids slijp
naardat gij goed te verwen
hebt laad weder anderhalf
uur koken dan is het goed
zwaar

Joh. J. van der ...
Dinxsperle den Augustus
1844

